

ΠΛΑΙΣΙΟ 1. ΤΟ ΈΡΓΟ ΤΟΥ CEDEFOP ΜΕ ΤΙΤΛΟ *Η ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΕΚ*

Το ερευνητικό έργο του Cedefop με τίτλο *Η μεταβαλλόμενη φύση και ο ρόλος της ΕΕΚ στην Ευρώπη (2015 έως 2018)* αποσκοπεί στο να συλλάβει τον δυναμικό χαρακτήρα της ΕΕΚ, αναλύοντας παρελθούσες αλλαγές και ιδέες που προκύπτουν σχετικά με τις μελλοντικές προκλήσεις και ευκαιρίες που αυτή αντιμετωπίζει στην Ευρώπη. Πιο συγκεκριμένα, το έργο εξετάζει:

- τον μεταβαλλόμενο ορισμό και την αντίληψη της έννοιας της ΕΕΚ·
- τους εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν τις εξελίξεις της ΕΕΚ·
- τον ρόλο της παραδοσιακής ΕΕΚ στο επίπεδο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης·
- την ΕΕΚ από την προοπτική της διά βίου μάθησης·
- τον ρόλο της ΕΕΚ στο επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
- σενάρια σχετικά με εναλλακτικές διόδους ανάπτυξης για την ευρωπαϊκή ΕΕΚ στον 21ο αιώνα.

Για την έναρξη του έργου, το Cedefop ζήτησε από εμπειρογνώμονες της ΕΕΚ στις 30 συμμετέχουσες χώρες ^(α) να ανταλλάξουν τις απόψεις τους σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα εθνικά συστήματα ΕΕΚ γίνονται αντιληπτά και αλλάζουν ^(β). Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας αποτυπώνουν την πολυμορφία των εθνικών λύσεων για την ΕΕΚ, ενώ υποδηλώνουν επίσης κοινές τάσεις και προκλήσεις. Το παρόν ενημερωτικό σημείωμα βασίζεται σε δύο έγγραφα εργασίας (Cedefop, 2017, προς δημοσίευση), τα οποία εξετάζουν την ΕΕΚ υπό μια πολύπλευρη οπτική, συνδυάζοντας την προοπτική των συστημάτων/ιδρυμάτων τόσο με την αντίστοιχη παιδαγωγική/επιστημολογική όσο και με την κοινωνικοοικονομική αλλά και την προοπτική της αγοράς εργασίας. Αυτό μας δίνει τη δυνατότητα να παρατηρήσουμε τον τρόπο με τον οποίο εξαπλώνονται οι μορφές και οι τύποι μάθησης που είναι στραμμένοι προς την επαγγελματική προοπτική, καθώς και τη στενότερη σχέση που αναπτύσσεται με την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων σε ιδρύματα που δεν ορίζονται κατά παράδοση ως «επαγγελματικά». Καθώς θα προκύπτουν αποτελέσματα θα υπάρχουν περισσότερες δημοσιεύσεις για το έργο.

^(α) Τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ, η Ισλανδία και η Νορβηγία.

^(β) Η έρευνα διενεργήθηκε μεταξύ του Σεπτεμβρίου και του Νοεμβρίου 2016. Τα αποτελέσματα θα δημοσιευτούν στο έργο με τίτλο: Cedefop (2017).

Μεταβαλλόμενες αντιλήψεις της ΕΕΚ: αποτελέσματα μιας έρευνας μεταξύ ευρωπαϊκών εμπειρογνομώνων της ΕΕΚ [προς δημοσίευση].

θεωρείται συνήθως κατώτερη της γενικής ή ακαδημαϊκής εκπαίδευσης. Στις περισσότερες χώρες απευθύνεται κατά κύριο λόγο στους νέους ανθρώπους, στους οποίους παρέχει προσόντα μεσαίου επιπέδου (επίπεδα 3 και 4 EQF/ΕΠΠ). Μέσα από αυτόν τον συνδυασμό πολυμορφίας και σύγκλισης, μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερα κύρια μοτίβα όσον αφορά τα ευρωπαϊκά συστήματα ΕΕΚ σήμερα.

Η ΕΕΚ ως κατάρτιση στο εργασιακό περιβάλλον/εναλλασσόμενη αρχική κατάρτιση

Η εν λόγω προσέγγιση, όπως συνήθως καταδεικνύεται από το γερμανικό δυϊκό σύστημα, βασίζεται στην πρακτική γνώση και στη «μάθηση μέσω της πράξης» προκειμένου οι νέοι άνθρωποι (οι οποίοι αναγνωρίζονται ως μαθητευόμενοι) να μπορούν να ενταχθούν σε ένα επάγγελμα με συγκεκριμένη επαγγελματική δεοντολογία και εργασιακά δικαιώματα. Εγγενή χαρακτηριστικά αυτής της προσέγγισης είναι η ουσιαστική συνεισφορά των επιχειρήσεων (τόσο

οικονομική όσο και ως χώρος μάθησης) και ο κατάλληλος συντονισμός μεταξύ εργοδοτών (και εργατικών συνδικάτων). Η ΕΕΚ συνδέεται εμφανώς με τη μεσαία βαθμίδα της εκπαίδευσης (ISCED-11 επίπεδα 3-4), με ή χωρίς περιορισμό της πρόσβασης στην ανώτερη εκπαίδευση.

κυρίαρχη είναι η προοπτική των εργοδοτών, καθώς ο κύριος σκοπός της ΕΕΚ είναι η διασφάλιση της προσφοράς ειδικευμένου εργατικού δυναμικού και η τόνωση της καινοτομίας και της ανάπτυξης των επιχειρήσεων.

Η ΕΕΚ ως αρχική επαγγελματική κατάρτιση

Η ΕΕΚ θεωρείται αναπόσπαστο τμήμα της αρχικής εκπαίδευσης, όπου σχολεία που χρηματοδοτούνται και διευθύνονται από το κράτος αποτελούν τον κύριο χώρο μάθησης και οι φοιτούντες σε αυτά θεωρούνται μαθητές/σπουδαστές. Παράδειγμα αυτής της προσέγγισης είναι η Σουηδία, όπου η ΕΕΚ παρέχεται κυρίως στην τάξη (παρότι προβλέπονται και ορισμένα στοιχεία εκπαίδευσης σε εργασιακό περιβάλλον) και

επικεντρώνεται στη σχέση καθηγητή-σπουδαστή. Δεν αφορά απαραίτητα συγκεκριμένα επαγγελματικά πεδία. Παρέχεται σε μεσαίο και ανώτερο επίπεδο (ISCED-11, επίπεδα 3-5) και εξασφαλίζει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η ατομική πρόοδος και η προσωπική ανάπτυξη θεωρούνται σημαντικότερες από τη διασφάλιση της προσφοράς ειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Ορισμένες χώρες προσφέρουν μια παραλλαγή αυτής της προσέγγισης, με περισσότερη έμφαση στην εκπαίδευση ανά επάγγελμα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το ίδιο σύστημα προβλέπει επιλογές κατάρτισης άλλοτε σε σχολικό και άλλοτε σε εργασιακό περιβάλλον.

Η ΕΕΚ ως συμπληρωματική κατάρτιση

Σε ορισμένες χώρες η ΕΕΚ λογίζεται κυρίως ως κατάρτιση κατά την εργασία για όλες τις ηλικιακές ομάδες σε διάφορα επίπεδα (συμπεριλαμβανομένων των κατώτερων επιπέδων), η οποία παρέχεται από ένα ευρύ φάσμα παρόχων συμπληρωματικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Καλό παράδειγμα τέτοιας χώρας είναι η Ιρλανδία. Πρόκειται για την παροχή κατάρτισης σε ημι-ειδικευμένους ή ειδικευμένους εργαζόμενους ή επαγγελματίες. Προγράμματα για ανέργους ή προγράμματα δεύτερης ευκαιρίας αποτελούν μέρος αυτού του είδους ΕΕΚ. Υπερισχύει η εύρεση εργασίας για τους ενδιαφερόμενους και όχι η επαγγελματική τους ταυτότητα. Οι απόψεις των εργοδοτών είναι κυρίαρχες, η δε ΕΕΚ θεωρείται ένα μέσο για τη διασφάλιση της προσφοράς ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, καθώς και για την προώθηση της καινοτομίας και της οικονομικής ανάπτυξης.

Η ΕΕΚ ως (μέρος της) διά βίου μάθησης(ς)

Η ΕΕΚ λογίζεται ως συνύπαρξη διαφόρων προσεγγίσεων μάθησης, χώρων μάθησης, τύπων παρόχου (σχολείο, επιχειρήσεις, τριτοβάθμια εκπαίδευση) και τύπων διδάσκοντος (καθηγητές, εκπαιδευτές, δάσκαλοι). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της προσέγγισης είναι η Φινλανδία, η οποία παρέχει ένα ευρύ φάσμα επιπέδων εκπαίδευσης και δεξιοτήτων (ημι-ειδικευμένοι και ειδικευμένοι εργαζόμενοι και επαγγελματίες), μαθησιακών αποτελεσμάτων (τόσο ανά επάγγελμα όσο και σε ένα ευρύτερο επαγγελματικό πλαίσιο, καθώς και σε

© Cedefop

επίπεδο προ-κατάρτισης) και τύπων προσόντων (επαγγελματικών, ακαδημαϊκών). Η προσέγγιση αυτή απευθύνεται σε διάφορες ηλικιακές ομάδες και μαθητές ή σπουδαστές, το καθεστώς των οποίων μπορεί να κυμαίνεται από μαθητευόμενους μέχρι φοιτητές. Ως αποτέλεσμα, η ΕΕΚ συνδέεται με ένα μεγάλο φάσμα στόχων, στους οποίους συγκαταλέγονται η ισότητα και η κοινωνική ένταξη. Η αρχική και η συνεχιζόμενη ΕΕΚ αποτελούν μέρος μιας ενοποιημένης έννοιας της ΕΕΚ στο πλαίσιο μιας προοπτικής διά βίου μάθησης.

Μεταβαλλόμενες έννοιες, μεταβαλλόμενες πραγματικότητες;

Πέραν αυτών των μοτίβων, έχουν επίσης αναδυθεί ανά την Ευρώπη ορισμένες ευρείες τάσεις, οι οποίες

θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη μελλοντική ερμηνεία και ανάπτυξη της ΕΕΚ.

- **Επικέντρωση στην πρακτική γνώση:** πολλές χώρες, ιδίως όσες παρέχουν ΕΕΚ κυρίως σε σχολικό περιβάλλον, έχουν αποδώσει ιδιαίτερη έμφαση στην πρακτική γνώση -στο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών και μαθησιακών προσεγγίσεων- ενισχύοντας την παροχή της ΕΕΚ στο εργασιακό περιβάλλον. Αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη θέσπιση προγραμμάτων μαθητείας (σε πολλές χώρες) ή/και την επέκταση τέτοιων προγραμμάτων σε υψηλότερες βαθμίδες της εκπαίδευσης (όπως στη Γερμανία, τη Γαλλία

και την Ιταλία). Σε επίπεδο διακυβέρνησης, αυτό συνεπάγεται έναν πιο σημαντικό ρόλο για τους εργοδότες και τον κλάδο (όπως στην Ουγγαρία και στο ΗΒ-Αγγλία), συχνά στο πλαίσιο κοινωνικών συμπράξεων (Κροατία, Λιθουανία και Μάλτα), καθώς και μια προσπάθεια ενθάρρυνσης των επιχειρήσεων για περισσότερη συμμετοχή στη χρηματοδότηση της ΕΕΚ.

- **Διαφοροποίηση της παροχής ΕΕΚ:** πολλές χώρες έχουν επεκτείνει την παροχή της ΕΕΚ με σκοπό να καλύψουν περισσότερες ηλικιακές ομάδες, επίπεδα δεξιοτήτων και ομάδες με ειδικές ανάγκες. Για παράδειγμα, η Πορτογαλία έχει θεσπίσει δυνατότητες ΕΕΚ για νέους ηλικίας κάτω των 16 ετών.
- **Ευκολότερη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση:** η κατακόρυφη διαπερατότητα από τη δευτεροβάθμια προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει αυξηθεί. Η πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω την απόκτησης επαγγελματικών προσόντων έχει διευρυνθεί από χώρες με μακρά παράδοση στην ΕΕΚ: Δανία, Γερμανία, Γαλλία, Αυστρία και ΗΒ-Αγγλία. Η Γερμανία παρέχει τώρα πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για ενδιαφερόμενους με επαγγελματικά προσόντα ⁽¹⁾, εφόσον αυτοί διαθέτουν αποδεικτικά στοιχεία της σχετικής επαγγελματικής εμπειρίας, επιτυγχάνουν σε μια δοκιμασία ικανότητας ή συμπληρώνουν επιτυχώς ένα δοκιμαστικό έτος σπουδών. Τα τελευταία χρόνια, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν γίνει βασικοί πάροχοι ΕΕΚ σε πολλές χώρες, σηματοδοτώντας μια ακαδημαϊκή στροφή για την ΕΕΚ.
- **Νέες δυνατότητες ΕΕΚ για ενήλικες:** πολλές χώρες έχουν θεσπίσει νέες δυνατότητες ΕΕΚ για ενήλικες, όπως στην περίπτωση της Κροατίας (προετοιμασία για την απασχόληση παρεχόμενη από πανεπιστήμια μετά την απόκτηση του πτυχίου) και της Μάλτας (μετά την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) ή έχουν απλώς αυξήσει το ποσοστό των ενήλικων μαθητών και σπουδαστών σε υφιστάμενα προγράμματα ΕΕΚ (Εσθονία, Ιρλανδία, Φινλανδία). Αυτό συνδυάζεται συνήθως με μια εντονότερη έμφαση στην αναγνώριση προηγούμενων γνώσεων (όπως στη Γαλλία, στη Φινλανδία και στη Νορβηγία) και συνδέεται συχνά

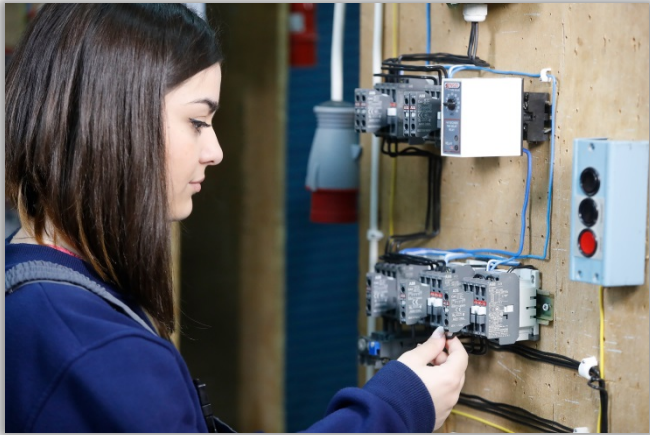
με την καθιέρωση ευρωπαϊκών πολιτικών για τη διά βίου μάθηση. Ορισμένες χώρες αναμένουν κάποια αύξηση της ζήτησης για επανακατάρτιση ατόμων στην αγορά εργασίας, όπως στη Λιθουανία, όπου έχουν θεσπιστεί νέα προγράμματα για άνεργους ενήλικες. Συνολικά, υπάρχει μια τάση προς χρήση της ΕΕΚ ως μέσου για την καταπολέμηση της ανεργίας, μεταξύ άλλων με νέες δυνατότητες για μειονεκτούντες και άτομα με αναπηρίες (για παράδειγμα, μέσω των προγραμμάτων «ολοκληρωμένης μαθητείας» στην Αυστρία).

- **Ελαφρώς βελτιωμένη αναγνώριση:** παρά τη μεγάλη προσπάθεια, η εικόνα της ΕΕΚ παραμένει φτωχή. Χώρες όπου η γενική εκπαίδευση κατέχει παραδοσιακά κυρίαρχη θέση προσπάθησαν να ενισχύσουν τη σχετικά χαμηλή εκτίμηση προς την ΕΕΚ, ενώ χώρες με καθιερωμένα συστήματα εναλλασσόμενης ΕΕΚ κατέβαλαν προσπάθειες ώστε να ανακοπεί η υποβάθμιση της εικόνας της (Δανία, Αυστρία). Η Ισπανία, όπου η εικόνα της ΕΕΚ έχει βελτιωθεί, αποτελεί μία από τις λίγες εξαιρέσεις. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό της Φινλανδίας, όπου η εγγραφή σε προγράμματα ΕΕΚ παρουσιάζει σταθερή αύξηση κατά τα τελευταία δέκα χρόνια.
- **Αυξανόμενη σημασία των μαθησιακών αποτελεσμάτων:** ενώ όλες σχεδόν οι χώρες ορίζουν πλέον και περιγράφουν τους τίτλους της ΕΕΚ βάσει των μαθησιακών αποτελεσμάτων, εξακολουθούν να παρουσιάζουν αποκλίσεις σε ότι αφορά το περιεχόμενο και το προφίλ των τίτλων ⁽²⁾. Υπάρχουν χώρες όπου ο αριθμός των τίτλων σπουδών μειώνεται, τάση που περιορίζει ενδεχομένως και τον βαθμό εξειδίκευσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων (Νορβηγία, ΗΒ-Αγγλία). Σε άλλες χώρες, αντιθέτως, παρατηρείται αύξηση του βαθμού λεπτομέρειας και εξειδίκευσης. Ενώ αυτό ενδέχεται να οδηγήσει σε ένα είδος

⁽²⁾ Μεταξύ του 2015 και του 2017, το Cedefop διενήργησε μια συγκριτική μελέτη δέκα τίτλων σπουδών της ΕΕΚ σε δέκα ευρωπαϊκές χώρες (Cedefop, *Συγκρίνοντας τίτλους σπουδών της ΕΕΚ* [προς δημοσίευση]), η οποία επιβεβαιώνει αυτήν την πολυμορφία. Για τέσσερις από τους τίτλους διενεργήθηκε σύγκριση με χώρες εκτός Ευρώπης, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των χωρών να ανέλθει στις 26. Σύνοψη αυτής της έρευνας περιλαμβάνεται στο: Bjornavold, J.; Chakroune, B. (2017). Using learning outcomes to compare the profile of VET qualifications: a global approach. Στο: Cedefop, ETF and UNESCO (eds). *Global inventory of regional and national qualifications frameworks*, Volume I: thematic chapters.

⁽¹⁾ Τίτλους όπως «Meister», «Techniker» ή «Fachwirt».

σύγκλισης μεταξύ χωρών (τα προγράμματα γενικής εκπαίδευσης αποκτούν περισσότερη ειδικευση ενώ εκείνα που αφορούν συγκεκριμένα επαγγέλματα διευρύνονται), θα μπορούσε εξίσου να ερμηνευτεί ως αυξανόμενος πλουραλισμός στον χώρο της ΕΕΚ (συνύπαρξη και διεύρυνση της ποικιλίας των εξειδικευμένων και γενικών προγραμμάτων).

© Shutterstock/Lisa F. Young

Αυτές οι τάσεις, οι οποίες έχουν αναδυθεί κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών, μπορούν να συνοψιστούν αφενός ως επέκταση και διαφοροποίηση της ΕΕΚ και, αφετέρου, ως ενδυνάμωση ή εντατικοποίηση της ΕΕΚ. Η ενδυνάμωση της ΕΕΚ υποδηλώνει την ενίσχυση της κατάρτισης σε εργασιακό περιβάλλον, όπως καταδεικνύεται στη Δανία, στη Γερμανία ή στην Αυστρία, η οποία επεκτείνεται προς «νέα» τμήματα του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η διαφοροποίηση της ΕΕΚ υποδηλώνει ότι αυτή ταυτίζεται (εν μέρει) με τη διά βίου μάθηση, όπως καταδεικνύεται σε χώρες όπως η Γαλλία ή η Φινλανδία.

Μελλοντικές προκλήσεις

Με δεδομένη την επέκταση και διαφοροποίηση της ΕΕΚ, η οποία συνεπάγεται νέους παρόχους και παρουσία σε νέα επίπεδα και νέα πλαίσια, υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύουμε ότι η ευρωπαϊκή ΕΕΚ θα καταστεί ακόμη πιο πολύμορφη και πλουραλιστική. Αυτή η εξέλιξη μπορεί να είναι θετική, είτε υπό την έννοια ότι η ΕΕΚ θα αποκτήσει καλύτερη στόχευση

και θα γίνει πιο χρήσιμη, είτε αρνητική, υπό την έννοια ότι ενδέχεται να αυξηθεί ο κατακερματισμός και η πτώση⁽³⁾.

Η έρευνα του Cedefop αποκαλύπτει διάφορες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο της μελλοντικής ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της ΕΕΚ:

- η παραδοσιακή διάκριση μεταξύ επιμέρους τομέων της εκπαίδευσης και κατάρτισης (γενική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και αρχική και συνεχιζόμενη ΕΕΚ) δεν είναι πάντα πρόσφορη από πρακτική άποψη όταν πρέπει να εντοπίσουμε και να ανταποκριθούμε σε νέες προκλήσεις·
- όταν ενεργούν βάσει ενός πολύ περιοριστικού ορισμού της ΕΕΚ, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής κινδυνεύουν να παραβλέπουν την ανάγκη μιας εκπαίδευσης με επαγγελματικό προσανατολισμό εκτός του παραδοσιακού κλάδου της ΕΕΚ, π.χ. στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η μελλοντική συνεργασία όσον αφορά τις πολιτικές πρέπει να επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν ως σύνολο να προαγάγουν και να στηρίξουν τους τύπους μάθησης που είναι προσανατολισμένοι στην πρακτική, συνδέονται με την εργασία και είναι χαρακτηριστικοί της ΕΕΚ. Για να επιτευχθεί αυτό, οι πάροχοι εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα πρέπει να ενισχύσουν τον διάλογο και τη συνεργασία με τους φορείς της αγοράς εργασίας και την κοινωνία εν γένει·
- η μελλοντική ανάπτυξη της ΕΕΚ ενδέχεται να απαιτεί λύσεις οι οποίες εμπίπτουν σε διάφορους επιμέρους τομείς και αφορούν ιδρύματα και παρόχους οι οποίοι ενεργούν αυτή τη στιγμή μεμονωμένα. Ενώ η επέκταση της εκπαίδευσης και κατάρτισης με επαγγελματικό προσανατολισμό μοιάζει ασταμάτητη, ενδέχεται να προκύψουν προβλήματα κατακερματισμού και υποβάθμισης της διαφάνειας, με αποτέλεσμα ομάδες σε κίνδυνο να μην μπορούν να επωφεληθούν εύκολα από την ΕΕΚ. Η ενίσχυση της διαφάνειας και της διαπερατότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως υποστηρίζεται π.χ. από το EQF/ΕΠΠ, είναι επομένως εξαιρετικά σημαντική.

⁽³⁾ Η αλλαγή κάποιων εννοιών δεν συνεπάγεται πάντα και αλλαγή των συστημάτων ή των πρακτικών. Είναι σημαντικό να παρατηρούμε την ταχύτητα με την οποία οι αλλαγές στη ρητορική ακολουθούνται εν τέλει από αλλαγές στο σύστημα αυτό καθαυτό.

Αυτές οι –ενίοτε αντιφατικές– τάσεις αναμένεται να εξελιχθούν διαφορετικά στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, εξ ου και η σημασία του να παρακολουθήσουμε εάν θα αμβλύνουν ή θα επιτείνουν τις υφιστάμενες διαφορές ανά την Ευρώπη. ο σύνολο των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των ασχολούμενων στην πράξη με την ΕΕΚ πρέπει να

συμμετάσχουν σε μια ευρεία συζήτηση σχετικά με τη βέλτιστη συνεργασία και τις μαθησιακές προσεγγίσεις που μπορούν να διασφαλίσουν το μέλλον της, εξετάζοντας τις πτυχές της ΕΕΚ από την πλευρά της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της κοινωνίας. Περισσότερο από ποτέ, το μέλλον της ΕΕΚ είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το μέλλον της εργασίας.

CEDEFOP

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη
της Επαγγελματικής Κατάρτισης**Ενημερωτικό σημείωμα – 9123 EL**

Αριθμός καταλόγου: TI-BB-17-004-EL-N

ISBN 978-92-896-2329-2, doi:10.2801/404982

Copyright © Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), 2017

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Τα ενημερωτικά σημειώματα εκδίδονται στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ελληνικά, ισπανικά, ιταλικά, πολωνικά, πορτογαλικά και τη γλώσσα της εκάστοτε χώρας που αναλαμβάνει την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να τα λαμβάνετε σε τακτική βάση, γίνετε συνδρομητές μέσω της ακόλουθης διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: <https://www.cedefop.europa.eu/en/user/register>

Μπορείτε να βρείτε προηγούμενα ενημερωτικά σημειώματα και εκδόσεις του Cedefop στη διεύθυνση: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>

Τ.Θ. 22427, 551 02 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα/Greece

Ευρώπης 123, 570 01 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα/Greece

Τηλ. (30) 2310490111, Φαξ (30) 2310490020

E-mail: info@cedefop.europa.euvisit our portal www.cedefop.europa.eu